

Кафедра конярства та бджільництва
Факультет тваринництва і водних біоресурсів
Сучасні технології виробництва продукції бджільництва

Лектор	Броварський Валерій Дмитрович
Семестр	III
Освітньо-науковий ступінь	PhD доктор філософії
Кількість кредитів ECTS	5
Форма контролю	екзамен
Аудиторні години	50 (20 годин лекційні, 30 годин лабораторні)

Загальний опис дисципліни

Сучасні технології виробництва продукції бджільництва – галузь науки, яка охоплює знання з кормових ресурсів бджільництва, анатомії, фізіології особин, біології бджолиних сімей та особливостей їх життєдіяльності в різні періоди року, розведення, утримання та селекції бджіл, механізації виробничих процесів, патології бджіл, оцінки якості продукції, організації та економіки бджільництва.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів професійних знань по удосконаленню оцінки та використання кормових ресурсів, методів розведення та селекції бджолиних сімей, репродукції маток, систем утримання сімей у різні періоди року, ефективності запилення рослин, виробництва продукції, методів оцінки її якості, первинної обробки і зберігання, захисту та охорони бджіл.

Опанування цієї дисципліни дає можливість майбутнім спеціалістам застосування наукових основ біології медоносних бджіл і бджолиних сімей, особливостей їх утримання в різні періоди року, методів розведення та селекції, виведення маток, використати методи дослідження впливу цих факторів на життєздатність сімей з метою реалізації їхнього потенціалу забезпечення максимальної продуктивності та запилювальної діяльності.

Теми лекцій

Тема 1. Біологія медоносних бджіл. Особливості життєдіяльності та живлення бджолиних сімей впродовж року.

Тема 2. Сучасні системи утримання бджолиних сімей у різні періоди року.

Тема 3. Медоносні ресурси, методи оцінки, способи поліпшення кормових угідь та їх використання. Ефективні способи запилення рослин.

Тема 4. Сучасне обладнання для утримання бджіл, вулики, лінії виробництва, первинної обробки продукції. Пасічні будівлі.

Тема 5. Біологічні особливості розмноження бджіл /поліморфізм, партеногенез, поліандрія/.

Тема 6. Природне роїння. Сучасні способи розмноження бджолиних сімей. Пакетне бджільництво.

Тема 7. Штучне виведення бджолиних маток. Одержання плідних бджолиних маток за штучного введення сперми.

Тема 8. Продукти бджільництва, технології одержання, оцінка якості.

Тема 9. Хвороби бджіл, захист та охорона бджіл.

Тема 10. Сучасні напрями в організації, економіці та маркетингу бджільництва.

Теми лабораторних занять

Тема 1. Сучасні методи оцінки стану та функціонування залоз внутрішньої та зовнішньої секреції у бджіл.

Тема 2. Контроль стану бджолиних сімей у різні періоди року, способи визначення продуктивності маток.

Тема 3. Сучасні способи визначення нектарної продуктивності рослин. Оцінка медової продуктивності місцевості.

Тема 4. Етологія бджіл на період і за відсутності медозбору. Реакція бджіл на низькі і високі температури навколишнього середовища.

Тема 5. Природні способи виведення бджолиних маток.

Тема 6. Сучасні способи попередження ройового процесу.
Класифікація та використання роїв.

Тема 7. Лабораторні дослідження збудників хвороб бджіл.

Тема 8. Особливості утримання бджолиних сімей за умов утримання їх у закритому ґрунті.

Тема 9. Способи догляду за бджолиними сім'ями за різних умов медозбору.

Тема 10. Сучасні системи штучного виведення бджолиних маток.

Тема 11. Технологія штучного введення сперми бджолиній матці.

Тема 12. Організація та проведення племінної роботи в бджільництві.

Тема 13. Оцінка якості меду, визначення його походження за видовим походженням пилку.

Тема 14. Технологія одержання воскової сировини, класифікація та оцінка якості воску.

Тема 15. Сучасні способи виробництва біологічно-активних продуктів бджільництва.

Рекомендована література

1. Аветисян Г. А. Разведение и содержание пчел / Г. А. Аветисян – М.: Колос, 1983. – 272 с.
2. Биладш Г. Д. Селекция пчел / Биладш Г. Д., Кривцов Н. И. – М.: Агропромиздат, 1991. – 302 с.
3. Броварський В. Д. Розведення та утримання бджіл / В. Д. Броварський, І. Г. Багрій– К.: Урожай, 1995. – 220 с.
4. Броварський В. Методика дослідної справи у бджільництві / В. Броварський Я. Бріндза, В. Отченашко та ін. – Київ
5. К. : Видавничий дім «Вінніченко», 2017. – 166с.
6. Все о меде и других продуктах пчеловодства: Энциклопедия /В.К. Лавренов. – М.: ООО «Издательство АСТ»; Донецк: «Сталкер». – 2004. – 526 с.

7. Гайдар В. А. Карпатские пчелы / В. А. Гайдар, В. П. Пилипенко. – Ужгород: Карпаты, 1989. – 318 с.
8. Глухов М.М. Медоносные растения. М.: Колос.- 1974.
9. Еськов Е.К. Экология медоносной пчелы. Рязань: Русское слово. - 1995.
10. Левченко И. А. Передача информации о координатах источника корма у пчелы медоносной / И. А. Левченко – К.: Наук. думка, 1976. – 251 с.
11. Матководство / Ф. Руттнер, Г. Рембольд, К. Вайсс, [и др.]. – Под ред. В. Харнажа. – Бухарест: Апимондия. – 1981. – 352 с.
12. Нестерводський В.А. Організація пасік і догляд за бджолами. К.: Урожай. - 1972.
13. Подольський М.С., Буренін МЛ., Котова Г.М. Промислове бджільництво. К.: Вища школа. - 1988.
14. Поліщук В.П. Рекомендації по підвищенню продуктивності бджолиних сімей на збиранні нектару і квіткового пилку. К.: Урожай, 1985. – 24 с.
15. Поліщук В.П., Головецький І.І., Метлицька О.І., Скрипник В.В. Методичні рекомендації з оцінювання чистопородності бджіл та створення внутрішньопородного типу. К.: Астон, 2009. – 20 с.
16. Поліщук В. П. Бджільництво / Поліщук В. П. – Львів: Укр. пасічник, 2001. – 294 с.
17. Поліщук В. П. Пасіка / Поліщук В. П., Гайдар В. А. – К.: Ділова Україна, 1993. – 272 с.
18. Радченко В. Г. Биология пчёл (Hymenoptera, Apoidea) / Радченко В. Г., Песенко Ю. А. – С.-Петербург: Наука, 1994. – 350 с.
19. Таранов Г.Ф. Анатомия й физиология медоносных пчел. М.: Колос.- 1976.
20. Таранов Г.Ф. Биология пчелиной семьи. М.: Колос.-1961.
21. Таранов Г. Ф. Корма и кормление пчел / Г. Ф. Таранов – М.: Россельхозиздат, 1975. – 143 с.
22. Тихонов и соавт. Мед натуральний в медицине и фармакологии. Харьков: Оригинал. 2010. – 263 с.
23. Чудаков В.Г. Технология продуктов пчеловодства. М.: Колос. -1979.
24. Журнали: Український пасічник, Пасіка, Пасічник, Пчеловодство